

1. Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

Handelsnavn:	Pipeinoc®
Anvendelse av Pipeinoc:	Inokulant for sentrifugalstøping av rør i seigjern
Adresse/Telefon:	Elkem AS Foundry Products Division P.O.Box 334 Skøyen, 0213 Oslo, Norway Telephone: +47 22 45 01 00 Telefax: +47 22 45 01 52 http://www.elkem.com/foundry
Kontaktperson:	Ove Opedal (ove.opedal@elkem.no)
Nødtelefon:	Ikke relevant

2. Viktigste faremomenter

Produktet medfører ikke fare for helse, miljø eller sikkerhet ved riktig oppbevaring og håndtering. Se seksjon 7. Ved kontakt med fuktighet, syrer eller baser kan det dannes brannfarlige og helsefarlige gasser. Se seksjon 10 og 11.

Støv fra produktet suspendert i luft kan under gitte betingelser gi støvekspløsjoner. Se seksjon 10.

3. Opplysninger om kjemisk sammensetning

Synonymer: -
IUPAC-navn: -

Sammensetning (analyse):

	CAS No.	Einecs No.	Vekt %	Symbol	R- og S-setninger
Ferrosilisium (FeSi)	8049-17-0	-	60 - 95	-	-
Kalsiumfluorid (CaF ₂)	7789-75-5	232-188-7	0 - 15	-	-
Kalsiumsilisium (CaSi)	12013-55-7	234-587-1	0 - 25	-	-
Magnesiumfluorid (MgF ₂)	7783-40-6	231-995-1	0 - 15	-	-

Produktet er basert på en mekanisk blanding av flere materialer.

4. Førstehjelpstiltak

Innånding: Ved irritasjon p.g.a. støv: Frisk luft. Kontakt lege ved vedvarende ubehag.
Ved fosfin-/arsinforgiftning: Kontakt lege/sykehus. Se seksjon 11.
Hudkontakt: Vask hud med vann/såpe.
Øyne: Skyll med vann/øyeskyllevæske. Kontakt lege ved vedvarende ubehag.
Svelging: Fjern vedkommende fra støvekspontert område. Se forøvrig innånding.

5. Tiltak ved brannslukking

Slukkemidler: Tørr sand, CO₂ eller tørt pulver.
Produktet er ikke brannfarlig.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Støvformig materiale samles i egnede beholdere. Fuktig materiale holdes adskilt fra tørt og må ikke samles og oppbevares i lukkede beholdere. Tørt støv støvsuges eller feies opp.

7. Håndtering og oppbevaring

Håndtering: Unngå arbeidsoperasjoner som medfører støving. Unngå innånding av støv. Se seksjon 8. Unngå tennkilder (f.eks. sveising) i områder med høy støvkonsentrasjon. Unngå tilsats av fuktig materiale til smelter. Se seksjon 10.
Oppbevaring: Oppbevares tørt og luftig og holdes adskilt fra syrer og baser.

8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

A: Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Øyevern, øyespylingsmuligheter og beskyttelseshansker. Sørg for god ventilasjon. Bruk godkjent åndedrettsvern med støvfilter i h. t. NS-EN 149 FFP 2S eller tilsvarende, i områder med utilstrekkelig ventilasjon. Til beskyttelse ved mistanke om arsin- og fosfingass i trange, dårlig ventilerte rom (f.eks. siloer, lasterom etc.), bør maske med kombinasjonsfilter, eller helst trykkluftsmaske, benyttes.

Administrative normer (Arbeidstilsynet, 2007, best. nr. 361):

	CAS-nummer	ppm	mg/m ³	Anm
Sjenerende støv, totalstøv ¹⁾	-	-	10	-
Sjenerende støv, respirabelt støv	-	-	5	-
Fosfin (PH ₃)	7803-51-2	0,1	0,15	
Arsin (AsH ₃)	7784-42-1	0,003	0,01	K
**Fluorider (beregnet som F)	-	-	0,6	

1) I norsk ferrolegeringsindustri anvendes en bransjerettet norm på 5 mg/m³ for totalstøv (ovnshusstøv/blandingsstøv).

** Vil bli vurdert i forbindelse med førstkomende revisjon av administrative normer

Elkem har utarbeidet prosedyre (1994) for yrkeshygieniske målinger.

Den lave administrative normen for arsin er basert på den kreftfremkallende effekten som er funnet for uorganiske arsenforbindelser generelt (IARC).

Støv fra produktet klassifiseres som sjenerende støv. Støvnormene er ikke beregnet ut fra eventuell utvikling av fosfin og arsin om støvet kommer i kontakt med slimhinner (fuktighet).

B: Begrensning av miljøeksponering

Se seksjon 6, 7 og 12.

Grenseverdier for utendørs luft (Forskrift om lokal luftkvalitet, MD, 2002)

	Midlingstid	Grenseverdi
PM ₁₀ ★	1 døgn	50 µg/m ³
PM ₁₀	Kalender år	40 µg/m ³

★ Døgnmiddelet må ikke overskrides mer enn 35 ganger pr. kalenderår

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Utseende	: Pulver/ kornfraksjon
Kornstørrelse	: Primærpartikler > 0,35 mm
Farge	: Grå/ svart.
Lukt	: Ingen.
Løselighet (Vann)	: Uløselig/tungt løselig.
Smeltepunkt (°C)	: > 1200
Tilsynelatende tetthet (kg/m ³)	: Ca. 3300
Bulk tetthet (kg/m ³)	: Ca. 1800

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som må unngås:

Unngå gnister og andre tennkilder (f.eks. sveising) i områder med høy støvkonsentrasjon. Pipeinoc-partikler suspendert i luft kan gi støvekspløsjoner, men spesifikke data mangler. FeSi-partikler suspendert i luft kan gi støvekspløsjoner ved støvkonsentrasjoner over 100-300 g/m³. For en gitt partikkelstørrelse avtar tennfølsomhet og eksplosjonsvoldsomhet med synkende Si/Fe-forhold. Støv med Si/Fe-forhold ≤2 og partikkeldiameter >10 mm er ikke betraktet som eksplosjonsfarlig. Tilsats av fuktig produkt til smelter kan gi eksplosjoner.

Stoffer som må unngås:

Vann/fuktighet, syrer og baser.

Farlige spaltningsprodukter:

Ved kontakt med fuktighet, syrer eller baser kan det dannes meget brannfarlig hydrogengass (H₂) samt meget giftig og meget brannfarlig arsin- og fosfingass (hvitløgslignende lukt), begge tyngre enn luft.

Reaksjon med flussyre (HF) eller salpetersyre (HNO₃) medfører utvikling av giftige gasser som silisiumtetrafluorid (SiF₄) og nitrøse gasser (NO_x).

Ved høy temperatur (>1000 °C) kan det utvikles giftige SiF_x-gasser.

Fuktig produkt vil danne meget brannfarlig hydrogengass ved tilsats til smelter, som følge av dekomponering av vann.

11. Opplysninger om helsefare

Akutte effekter:

Innånding: Finfordelt støv kan irritere og virke uttørrende på slimhinner, og eventuelt medføre opptak av fosfin og arsin ved deponering på slimhinner.

Fosfins toksiske mekanisme er uklar. Fosfin irriterer eksponerte slimhinner, hemmer sentralnervesystemet (CNS) og kan gi lungeødem. Akutt, ikke dødelig forgiftning med fosfin gir forbigående effekter, bl.a. hodepine, ubehag, brekninger, mavesmerter, hoste og åndenød.

Huden: Støv kan irritere huden.

Øyne: Støv kan irritere og virke uttørrende.

Svelging: Støv kan irritere og virke uttørrende på slimhinner. Evt. fosfin-/arsinopptak.

Kroniske effekter:

Ingen kroniske effekter som følge av normal bruk er forventet, basert på praktiske erfaringer samt gjennomgang av tilgjengelig vitenskapelig litteratur. Historiske, epidemiologiske undersøkelser har vært utført på rutinebasis i kohorter av ansatte i norsk ferrolegeringsindustri.

12. Opplysninger om miljøfare

Produktet er ikke karakterisert som miljøfarlig.

MOBILITET: Produktet består av stoffer som er lite mobile ved normale miljøforhold.
NEDBRYTBARHET: Ikke relevant for uorganiske forbindelser.
BIOAKKUMULERING: Ikke relevant, p.g.a. lav mobilitet og liten spredning ved bruk.
ØKO-TOKSISITET: LC₅₀/LD₅₀: Ikke bestemt. Lite relevant for uorganiske, uløselige produkter.

13. Fjerning av rester og avfall

Materialet resirkuleres der dette er mulig.

Produktet er ikke klassifisert som farlig avfall i henhold til Kapittel 11 i "Avfallsforskriften" (FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall, MD (Miljøverndepartementet)).

Rester og avfall deponeres ellers etter gjeldende regelverk og etter avtale med lokale myndigheter. Produktet som avfall går under avfallskode 10 09 99 (avfall som ikke er spesifisert andre steder).

14. Opplysninger om transport

UN no.	1408
IMDG-kode ¹⁾	Tilhører ikke klasse 4.3
ICAO/IATA ¹⁾	Tilhører ikke klasse 4.3
ADR/RID ¹⁾	Tilhører ikke klasse 4.3

- 1) Produkter med kjemisk analyse som beskrevet i seksjon 2 er testet i h.h.t. "United Nations Recommendations on the Transport of Dangerous Goods, Manual of Test and Criteria Part III- 33.4.1.4" (amdt. 29-1998) og møter ikke kriteriene for å være Klasse 4.3 produkt.

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Helse-, miljø-, brann- og eksplosjonsfaremerking: ¹⁾

Fareklasse:	Vurdert ikke merkepliktig.
R-setninger:	Ingen.
S-setninger:	Ingen.

- ¹⁾ Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (MD, 2002-07-16 nr 1139).

- Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier, (AAD, 1997-12-19 nr 1323, med senere endringer, siste 20. februar 2004), best. nr. 548.

- EU/EAA forordning nr 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).

16. Andre opplysninger av betydning for brukerens sikkerhet og helse

Litteraturhenvisninger kan fås ved henvendelse til produsenten.